

Key words: eighth-graders, school textbook, text improvement, quasi-experiment, comprehension.

Marija Javornik Krečič, Tina Rutar Leban in Polona Kelava

Značilnosti pouka v srednjih strokovnih in poklicnih šolah z vidika učiteljev in dijakov

V prispevku predstavljamo del rezultatov evalvacijske študije o profesionalnem razvoju pedagoških delavcev na področju strokovnega in poklicnega izobraževanja, ki kažejo na didaktično-metodične značilnosti pouka v tem segmentu izobraževalnega sistema. Osredotočamo se na ravnanje učitelja pri obravnavi nove učne vsebine in jo analiziramo glede na spol, smer izobrazbe, delovno mesto in trajanje zaposlitve v vzgoji in izobraževanju. Na osnovi predhodnih raziskav, kjer se je pokazalo, da dogajanje pri pouku drugače presojuje učitelji in učenci, smo značilnosti pouka, kot so jih ocenili učitelji, primerjali z ocenami njihovih dijakov. Rezultati raziskave, v kateri je sodelovalo 1822 učiteljev, dokazujejo, da je pomembno ne le učitelje seznanjati z novimi metodami in oblikami pouka ter spretnostmi, temveč nameniti več sistematične skrbi krepitvi njihovega profesionalnega razvoja. Le učitelj kritični profesionallec bo namreč omogočal uveljavljanje kognitivno-konstruktivističnega modela pouka na področju srednjega strokovnega in poklicnega izobraževanja.

Ključne besede: strokovno in poklicno izobraževanje, aktivnost učencev, kognitivno-konstruktivistični pouk, procesna orientiranost

The features of teaching in upper secondary vocational education and training from the perspective of teachers and students

The paper presents a part of the results of the Evaluation study on the professional development of teachers in the field of vocational education and training in Slovenia. It emphasizes the didactic and methodical characteristics of teaching in this field of education. What is more, it is focused on teachers' conduct in presenting new contents in class. The data was analysed and compared according to teachers' gender, education, work position and length of service in education. The features of the lessons evaluated by teachers were compared to those evaluated by students. The comparison was based on previous research, which showed different school lessons perception by teachers on one side and students on the other. The results of the study which surveyed 1,822 teachers show that it is important not only to familiarise teachers with new methods and forms of teaching, but also to emphasise a more systematic approach to teachers'

professional development, since only the teacher, as a critical professional, can establish the cognitive-constructivist model of instruction in secondary vocational education and training.

Key words: technical and vocational education, student activity, cognitive-constructivist instruction, process orientation.

Dejan Hozjan

Konceptualizacija pojavnih oblik avtonomije v javnem šolskem prostoru

Konceptualizacija avtonomije v javnem šolskem prostoru, ki jo lahko zasledujemo od šestdesetih in sedemdesetih let prejšnjega stoletja, primarno izhaja iz povezave šolskega sistema z ekonomskimi interesi. Slednje pa najpogosteje pušča ob strani ostale plati avtonomije, kot so npr. družbena, personalna itd.

Da bi lahko nadgradili obstoječi ekonomistični pogled na avtonomijo v javnem šolskem prostoru, je primarno potrebno razpravo o avtonomiji nadgraditi s pogledi psiholoških, socioloških, filozofskih in pravnih ved. Slednje nam na eni strani omogoča sodobno interpretacijo koncepta avtonomije (v javnem šolskem prostoru). Na drugi strani pa lahko s pomočjo različnih ved oblikujemo celosten prikaz oblik avtonomije v javnem šolskem prostoru. V članku smo se odločili za podrobnejši prikaz dveh oblik avtonomije, in sicer: institucionalne ali organizacijske in individualne ali posameznikove avtonomije. Prvoomenjena, tj. institucionalna ali organizacijska avtonomija, je v šolskem prostoru interpretirana kot avtonomija šole kot institucije. Individualno ali posameznikovo avtonomijo pa smo, v kontekstu šolskega prostora, analizirali kot avtonomijo učitelja.

Analiza različnih pojavnih oblik avtonomije v šolskem prostoru je pokazala kompleksnost omenjenega pojava. Reduciranje analize avtonomije v šolskem prostoru zgolj na avtonomijo šole ali le na avtonomijo učitelja onemogoča prepoznavanje interakcij med različnimi pojavnimi oblikami.

Ključne besede: avtonomija učitelja, avtonomija šole, uslužbenec, strokovnjak, osebnost

Conceptualisation of different forms of autonomy in the public school field

Conceptualisation of autonomy in the public school field, which can be traced from the sixties and seventies of the last century, has primarily resulted in the connecting the school system with economic interests. This often leads to other aims of autonomy, like social, personal, etc. If we are to upgrade an existing economic view of autonomy in the public school